HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אכל עוקרין. להשליכן לאיבוד ואע"ג דרוצה בקיומן שלא יעקרו מאליהן עד שיעקרם הוא: **סברוה האי.** דקתני עוקרין: **אפילו לר' עקיבא דאמר המקיים בכלאים לוקה.** דאם זרען אחר ובא זה ועשה להן סייג וגדר כדי לקיימן לוקה אלמא אסור להיות רוצה בקיומן: **המנכש והמחפה.** לאחר זריעתן חופה עפר עליהן כדרך כל הזורעים: **לוקה.** דהיינו נמי זורע דמה דרכו של זורע לגמומי פירי מכוין הא נמי לגמומי פירי מכוין: **מ"ל לא כלאים.** כלאים דהרבעה קא דריש מדסמך כלאים דלא תרביע גבי שדה דרשינן (מו"ק דף כ:) כלאים שדך לא תזרע בהמתך לא תרביע כלאים (ג) ולא תזרע שדך כלאים ס"מ שדך אכלאים דלעיל נמי דרשינן ומשמע דמזהיר הכתוב שלא יהו כלאים בשדה ואילו עוקרין שרי למעוטי תיפלה אע"ג דרוצה בקיומן עד שיעקרם הוא ויטול שכרו: **רבנן הוא.** דלא איכפת להו אי רוצה בקיומן אבל יין נסך דאסור להיות רוצה בקיומן דישראל מצוה לבטל עבודת כוכבים ותשמישיה אימר לך דאסור: **ומאי איריא עוקרין.** מדאצטריך למישרי עוקרין משמע (ג) דהא רוצה בקיומן דמיעוט תיפלה הוא שרי אבל קיוס גמור אסור ואי רבנן אפי' קיוס נמי שרי: **לעולם רבנן היא.** והאי דאיצטריך למישרי עוקרין לאו משום איסור רוצה בקיומו אלא משום איסור מתנת חנם ור' יהודה היא דאמר בפ"ק (לעיל כ.) אסור ליתן להם מתנת חנם ומשמעינן דלמעוטי תיפלה שפיר דמי: ומקשינן ונהי נמי דרבי יהודה היא מדרבי יהודה דשרי איסור דיליה גבי מיעוט תיפלה נשמע לר"ע דשרי נמי איסור קיוס משום מיעוט תיפלה וגבי יין נסך נמי משום מיעוט תיפלה שרי: **ותו.** ליכא לאקשויי (ד) מייניה: **דמי עבודת כוכבים.** עובד כוכבים שמוכר עבודת כוכבים דמיהן מה הן בהנאה: **ותו איתגיירו.** בותו והתגיירו דלאחר שתתגיירו אסור למכור לכסף (ה) עבודת כוכבים שבידכם. אלמא כי מזבין ליה בהיתותו עובד כוכבים שרי לאתהנויי בה כשהוא גר: **בטלו להו מקודם.** ועובד כוכבים מבטל עבודת כוכבים הלכך דמיה מותרין דהא בטלו: **מופר.** אלמא דמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים מותר: **מאי שנא רישא דו'.** בעיין איפשוט מיהו מתני' היכי מיתרלא: **מפני שרוצה בקיומה.** עד שימכרנה העובד כוכבים: **טול אתה עבודת כוכבים.** אלמא דגר רוצה בקיומה שלא תשתבר עד שיטול מידו כנגדה (ה) מותר: **המשחלקת לפי שבריה.** של זהב או של כסף שאם תשבר יחלקוה לשברים דלא איכפת לגר בשבירתה: **יין נסך מאי איכא למימר.** הא ודאי אם ישתבר יהבד וקתני טול אתה יין ואני פירות: **בחרס הדרייני.** דלא איכפת לן דהיין בלוע בתוכו ופוגלו כשאורהו במים: גר

א אבל עוקרין עמו כדי למעוטי את התיפלה סברוה הא מני ר' עקיבא היא דאמר המקיים בכלאים לוקה דתניא ב) המנכש והמחפה בכלאים לוקה ר"ע אומר אף המקיים מ"ט דר"ע אמר קרא [1] שדך לא תזרע כלאים אין לי אלא זורע מקיים מנין ת"ל [2] לא כלאים ואילו למעוטי תיפלה שרי לא הא מני רבנן היא אי רבנן מאי איריא עוקרין אפי' קיומי נמי שפיר דמי הכא במאי עסקינן כגון דקא עביד בחנם ור' יהודה היא דאמר [3] ליתן להם מתנת חנם אסור מדרבי יהודה נשמע לר"ע לאו אמר ר' יהודה אסור ליתן להם מתנת [4] חנם אבל למעוטי תיפלה שפיר דמי לר"ע נמי אע"ג דא"ר עקיבא המקיים בכלאים לוקה למעוטי תיפלה שפיר דמי [5] ותו לא מידי הדור יתבי וקמבעיא להו דמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים מהו מי תופסת דמיה ביד עובד כוכבים או לא אמר להו רב נחמן [6] דמסתברא דמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים מותרין מדהנהו דאתו לקמיה דרבה בר אבוה אמר להו זילו זבינו כל מה דאית לכו ותו איתגיירו מ"ט [7] משום דקסבר דמי עבודת כוכבים ביד עובד כוכבים מותרין ודלמא שאני התם דכיון דדעתיה לאיגיורי ודאי בטלה אלא מהכא [8] הישראל שהיה נושה בעובד כוכבים מנה ומכר עבודת כוכבים והביא לו יין נסך והביא לו מותר אבל אם אמר לו המתן לי עד שאמכור עבודת כוכבים ואביא לך יין נסך ואביא לך אסור מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רב ששת סיפא משום [9] דהוה ליה כי רוצה בקיומו וכי רוצה בקיומו כה"ג מי אסיר והתנן [10] גר ועובד כוכבים שירשו אביהן עובד כוכבים גר יכול לומר לו טול אתה עבודת כוכבים ואני מעות טול אתה יין נסך ואני פירות אם משבאו לרשות הגר אסור אמר רבא בר עולא מתני' בעבודת כוכבים המתחלקת לפי שבריה תינח עבודת כוכבים יין נסך מאי איכא למימר בחרס הדרייני והלא רוצה בקיומו שלא יגנובו ושלא יאבדו אלא א"ר פפא ירושת הגר קאמרת שאני ירושת הגר [11] דאקילו בה רבנן [12] גזירה שמא יחזור לקלקולו

תניא

(דף נג.) מכרה לעובדיה לא בטלה שאני הכא כיון דדעתייהו לאיגיורי אינם חושבין בה ובטלה ולא הוו דמי עבודת כוכבים: **ודלמא** שאני התם כיון דדעתייהו לאיגיורי ודאי מבטל להו. הקשה הרב רבי אלחנן תינח עבודת כוכבים דשייך בה ביטול היו יכולין למכור והיו הדמים מותרין אלא מיין נסך דלא שייך בה ביטול ואפילו הכי קאמר להו זבינו כל מה דאית לכו ואם כן תפשוט בעיין דהא משמע מתוך הברייתא דישראל שנושה בעובד כוכבים שמזכיר עבודת כוכבים ואביא לך יין נסך ואביא לך אלמא דין אחד לשניהם והשתא ליכא למתלי טעם ההיתר משום ביטול דהא בין יין נסך לא שייך ביטול י"ל דלעולם היה פשוט להן היתר יין נסך יותר מדמי עבודת כוכבים דחמירא איסורא: **אבל** אם אמר לו המתן ואביא לך אסור. רבינו יצחק היה מדקדק מזה הלשון המתן לי כלומר אינך יכול ליפרע ממקום אחר ונריך אתה להמתין עד שתמכור אז הוא ודאי אסור דרוצה הוא בקיומו כגון שאין לו ערב ממנו ואף אין לו נכסים אחרים שיכול ליקח חובו מיד עליהם אבל אם יש לו ערב או שיכול ליפרע ממקום אחר אין אמירתו של עובד כוכבים מועלת כלום דאם לא כן כל עובד כוכבים יוכל להפקיע חובו מיד ישראל:

תניא

מסורת הש"ס

א) מכות כח: מ"ק כ: [תוספתא כלאים פ"א ה"י], ב) [במ"ק ובמכות ע"פ גרסת מהרש"א איתא כלאים שדך לא וי"ע כאן ובר"ש ובמהרש"א. וע' פי' רש"י במ"ק ופרש"י במכות והוא שוגים מב' פנים וי"ע], ג) [לעיל כ.], ד) [סוכה לו: וש"נ], ה) [תוספ' פ"ח ה"ו], ו) קידושין יח: דמאי פ"ו מ"י [תוספ' דדמאי פ"ו הי"ב], ז) [קידושין יח:], ח) [נדל"ל אסור לכם למכור], ט) [ערך קס ב'], י) [עי' תוס' מכות ד: ד"ה הא],

תורה אור השלם

1. אֶת חֻקֹּתַי תִּשְׁמֹרוּ בְּהֶמְתְּךָ לֹא תַרְבִּיעַ כִּלְאָיִם שָׂדְךָ לֹא תִזְרַע כִּלְאָיִם וּבֶגֶד כִּלְאַיִם שַׁעַטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ:

ויקרא יט יט

גליון הש"ם

תוס' ד"ה ר"ע וכו' והא פ"ב דמכות דף כא. ל"ל פ"א דמכות דף ד' ע"ב וע"ש בתוס' ד"ה הא: **בא"ד** וא"ת היאך ס"ד. קשה לי הא מ"מ איסורא דאורייתא בלא מעשה אלא דאין נוקין וא"כ מדמותר לעקור מוכח דלמעט מיפלה שרי וי"ע:

הגהות הב"ח

(א) גמ' מ"ש לאו משום דקסבר: (ב) רש"י ד"ה תלמוד לומר וכו' ולא מזרע שדך. נ"ב עיין במכות דף כא ע"ב: (ג) ד"ה ומאי איריא וכו' דהאי רוצה וכו' הוא דשרי וכו' קיוס גמור ממי שרי: (ד) ד"ה ותו ליכא לאקשויי מידי הס"ד נ"ב כלשון זה הוא בהוריות דף ט ע"ב ולעיל דף כג: (ה) ד"ה טול וכו' ומותר: (ו) תוס' ד"ה רבי עקיבא וכו' דבהנחה דכלאים וכו' להוכיח דבלעקור: (ז) בא"ד שיהא ניכר בו שרוצה בקיומו אבל עוקר וכו' שהוא קיים ולכך היה:

עין משפט נר מצוה

כו א מיי' פ"ט מהל' כלאים הלכה ה טוש"ע י"ד סי' רלו סעיף ג:

כז ב מיי' שם פ"א הל' ב ופ"ה הל' ב טוש"ע שם:

ג [מיי' פ"א מהל' עכו"ם הל' ד ופ"ג מהל' זכיה ומתנה הל' יא טוש"ע י"ד סי' קנא סעיף יא]:

כח ד מיי' פ"ט מהל' עבודת כוכבים הלכ' יח טוש"ע י"ד סי' קמט סעיף ה בהג"ה וסי' קמח סעיף יא [וסי' קמד סעיף ג] [וברב אלפס עוד במכילתין פרק ב דף שמא:]:

כט ה ו מיי' פי"ג מהל' מאכלות אסורות הל' כא סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קלב סעיף ז:

ל ז מיי' שם הלכה כב וס"ז מהל' עבודת כוכבי' הלכה ה סמג שם טוש"ע י"ד סי' קמו סעיף ד [וטור ח"מ סי' רפג]:

לא ח ממי' פי"ג מהל' מ"א הלכה כב סמג שם:

מוסף רש"י

המנכש. תולש עשבים רעים ממתן הטוביים וכי עקרי להו לממי הני טפי (מו"ק ב:). והמחפה. שמכסה את הזרעים בעפר (שם). לוקה. משום לא תזרע כלאים (שם). ר' עקיבא אומר אף המקיים. כולה ר' עקיבא קאמר לה המנכש והמחפה בכלאים לוקה דמקיים הוא שר"ע כו', והכי משני ליה במו"ק, וכבן דפליגי עליה דר"ע סבירא להו מחפה אינו לוקה, דמאן דפטר במקיים פטר במחפה והמנכש עוקר עשבים רעים כדי שיגדלו האחרים יותר לוקה, דחשיב מזרע כלאים (מכות בא:). ת"ל לא כלאים. בהמתך לא תרביע כלאים שדך לא תזרע כלאים, ושמעינן ליה הכי כלאים שדך לא, דעקרינן ליה מפשטיה לדרשא, דהוי תלי למיכתב בהמתך כלאים לא תרביע, ומדסמך כלאים לשדה ש"מ להכי הוא דאתא (שם). ואע"ג דכתיב לא תזרע כלאים, גורעין ודורשין לא כלאים, לא יהא כלאים מכל מקום שחייב אתה לבטלו (מו"ק ב:). ותו לא מידי. מו ליכא לאקשויי מידי (ערובין קג:) אין לדון אחר דבר זה (סוכה לו:) אין להשיב על כך (יבמות לט. וקדושין כא:) ליכא לשנויי מידי (סנהדרין סב.) אין להקניט בדבר זה (שם סו:) אין להקשות על דבר זה (לעיל כב.). משבאו לרשות גר אסור. להחליפם, דקמתהני מאיסורי הנאה (קדושין יז:). שמא יחזור לקלקולו. משום ממונו (שם).